

achterlijf nagenoeg ontbreekt, terwijl zij bij de werksters dicht, viltachtig en bont van kleur is, wat aan deze dieren een in het oog vallend uiterlijk geeft. De vleugelmembraan dezer werksters is beduidend donkerder. Door deze kenmerken is het verschil tusschen werksters en koningin bij *Apis dorsata* grooter en meer opvallend dan bij onze Europeesche honigbij of bij de Indische *Apis indica* F.

Vergelijken wij deze *Apis dorsata*-koningin verder met de koningin van *Apis mellifera* L. (mij staan drie Hollandsche exemplaren ter beschikking), dan blijkt, dat eerstgenoemde robuster is en dat zij aan kop en thorax dichter behaard is. Ook de kleur is geheel afwijkend, n.l. vee donkerder. Het meest opvallend is het verschil in vleugelafmeting; de vleugels der *mellifera* hebben een reductie ondergaan, die der *dorsata* hebben hun oorspronkelijke grootte behouden. Het verschil bedraagt ongeveer 9.5 : 14.5 m.M. Daarentegen schijnen de monddeelen der *dorsata*-koningin sterker gereduceerd te zijn. Zij zijn echter zoodanig in de beharing verborgen, dat ze niet duidelijk genoeg te zien zijn, en daar, wegens kans op beschadiging, een nader onderzoek achterwege moest blijven, kan ik er geen beschrijving van geven.

Ten slotte zij nog opgemerkt, dat werksters der *Apis dorsata* in Indië niet zelden 's avonds op het lamplicht afkomen.

Wageningen.

W. ROEPKE.

Macrolepidoptera, waargenomen te Beetsterzwaag op 10 en 11 Juni 1922.

Alhoewel de oogst aan Macrolepidoptera bij gelegenheid der excursie van de Ned. Entom. Vereeniging op 11 Juni 1922 (en den vorigen dag) gering was, werden toch enkele vrij zeldzame soorten waargenomen. Ik geef hieronder de vangsten, die mij bekend werden, zooveel mogelijk volledig weer. Ook omdat het hier de provincie Friesland geldt, die niet tot de best doorzochte behoort, achtte ik het aanbevelenswaardig, nu het getal toch al niet groot is, alles te vermelden.

Coenonympha pamphilus L., vrij veel.

Chrysophanus hipphotoë L. In aantal op een paar weilanden, waar o.a. veel ratelaar, *Rhinanthus*, groeide. De meeste voorwerpen waren mannetjes. De vlinders vlogen alleen dan rond, als de zon van tijd tot tijd doorkwam; ging deze achter de wolken schuil, dan zetten zij zich onmiddellijk op planten neder en waren dan zoo goed als niet meer te vinden. Verscheidene exemplaren waren kreupel; wellicht hadden de vleugels zich niet goed kunnen ontwikkelen ten gevolge van den krachtigen wind, die geheerscht had. De heer LYCKLAMA à NIJEHOLT ving een voorwerp met een lichten veeg op een der voorvleugels.

Chrysophanus dorilis Hufn. Eén ex.

Prothymnia viridaria Cl. Eén ex.

Scoliopteryx libatrix L. Eén ex.; de eenige vlinder op een aantal gesmeerde boomen.

Nemoria viridata L., in aantal en meest volkomen gaaf.

Acidalia remutaria Hb.

Larentia hastata L. Een viertal ex., waaronder zeer gave.

Abraxas marginata L.

Deilinia pusaria L. Zeer veel.

„ **exanthemata** Sc. Eén ex.

Semiothisa liturata Cl. Eén ex.

Boarmia consortaria F.

„ **punctularia** Hb.

Hipocrita (Euchelia) jacobaeae L. Eén ex. Verder vrij wat pas uit het ei gekomen rupsjes op den grond op de *hipphotoë*-weide, waar ik nergens eene *Senecio*-plant, waarop de rups leeft, kon ontdekken.

Trochilium apiforme Cl. Eén ex., pas uitgekomen.

Sesia spheciformis Gerning. Een paartje.

Schovenhorst, Putten (G.), Jan. 1922. J. TH. OUDEMANS.

Tijdschrift voor Entomologie.

Voor billijken prijs wordt een volledig ex. van het T. v. E., met gekleurde platen, te koop aangeboden door den heer A. A. VAN VOORN, J. van Lennepstraat 7¹, Amsterdam.